

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V »Edinosti« in »Edinosti«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za poluj leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporavnstvu in v traških v Trstu po 15 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 20 kr. — Naročila, reklamacije in inserate prejema Oporavnstvo, via Terronte, »Neva tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terronte« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserate (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Po deželnih zborih.

IV.

Kakor dodatek k odmevom v italijanskih listih na deželni zbor isterski, posebe pa na njega sejo 7. decembra prošlega leta, prosi nas prijatelj, naj priobčimo izvadek še jednega članka iz lističa »La Patria«. Mi ustrezamo njegovej želji timveč, ker vsak boritelj mora dobro vpoznati sovražnike, ako želi, da se z njimi z uspehom bojuje. Izvadku dodamo nekoliko opazek, kakor smo to storili v minolih številkah na podobne izvadke.

»Patria« v številki 10. januarja t. g. pod naslovom »Summa injuria, summum jus« piše: Vsi vedo, kako so se vedli štirji poslanci v isterskem zboru. Sedaj niso govorili o potlačeni interesih, kakor v prejšnjih letih. Sedaj so se pokazali odprtimi apostoli one fantastične misli, koja, grede od ledene Neve, končuje mej ljudstvu Balkana. Sedaj so se dali na visoko politiko. Razpravljali so v svojem jeziku, da oživijo nedvojbeno vero in nepoznane nade. Mi, koji bi hoteli posveinako in neoskvrnjeno svobodo, ta slavni določek krvavih dogodeb 89., ne obsojevali bi njihovih aspiracij, ali kaj bi rekla c. kr. vlada, ko bi koji talijanski zastopnik samo aludiraj na bližnjo ali daljnjo spremembo našega stanja? Ne očkujemo odgovora, ker znamo, da bi takov zastopnik bil povlečen pred sodnijo zavoljo veleizdaje. Vprašamo jo samo: do kedaj bode trajala ta nejednaka mera bremen in postopanja; ali bodo Slavi vselej in povsod mogli brez kazni dvigati rusko zastavo, mej tem ko ni nam Italijanom dopuščeno niti spominati zemlje, katera nam je mati in katera je bila opetovano učiteljica napredka in omike svetu?

S političnega polja preišli so poznani štirji na ekonomsko ter so pogrđili junto in večino zbora. Amoroso, Frajakomo, Venier, Zbiza so v istini odgovorili, ali je li s tem dobljena bitka? I ako se ponovi bodočega leta, kako se bodo naši obnašali? In to je tretje prašanje, na koje sami odgovorimo, pridevši naš nasvet. Glavno orožje propagande hrvatske so šole, v koje s pomočjo c. kr. vlade uvaja pouk ali izključivo hrvatski ali hrvatski in talijanski. V šolah se jo (propagando hrvatsko!) ima braniti in sicer brez milosrdja. Pri obstojnosti, da se največi del slavskih šol vzdržuje z italijanskim denarjem in pri nehvaležnosti Slavov za to, predložil je dr. Gambini v zasedanju l. 1884., naj se zbor povrne k običnemu državnemu zakonu v ustrojavanju in vzdržavanju ljudskih šol. V zasedanju l. 1885. pa je izjavil dr. Amoroso, naj se vzkratijo stroški za ljudske šole deželnemu šolskemu svetu, ako bode še nadalje odločeval o jeziku brez obzira na želje onih, koji šole vzdržujejo. Dobro; ako pojdejo slavski zastopniki dosedanjim potem, naj se vporabijo radikalne mere

po nasvetu koperskega zastopnika in dra. Amorosa, in propaganda slavska vdobi smrtni udarec, koji bode odmeval po glavah štirih zastopnikov slavskih.

Iz besedi, in sicer podlih samih koperskega lističa o ne dvojbenej veri in ne nepoznanih nadah, more se sklepati, da je pisatelj onega članka prestavil govore slovanskih zastopnikov, koji so v resnici rekli, da verujejo v Boga, da upajo v providnost božjo, ter da se nadejo, da se naš narod, koji je uže toliko trpel, osvobodi iz denašnjega nesnosnega stanja. In vendar je samo te besede vjel iz dotičnih govorov, in te brez nikake zveze, se zlobnim namenom, da očrnuje slovanske zastopnike, kakor je to navada vseh italijanskih listov in vseh onih, koji nalazeči se v krivici, nemorejo proti pravednim zahtevam nič resničnega navesti.

Slovanski zastopniki Istre ko bi i hoteli, nemajo časa misliti na visoko politiko, nemajo časa fantazirati, a rusko zastavo so morda kedaj na kakovej vojnej ladji videli. Oni, gledajoč vsak dan, kako se godi isterskim kmetom, kako se z njimi postopa, slišajoč zdvojni glas, da je boljše umreti, nego umirati, morajo se pečati z nizko, posve nizko, ali zato tim imenitnejšo politiko, da namreč temu umirajočemu božjemu stvorenju, temu trpinu pomagajo, da neumre, da k sebi pride, da oživi, da se postavi na svoje noge, da se reši umarajočega ga jarma ptujcev, da bode svoj na svojem. Govori obeh slovanskih zastopnikov izgovorjeni pri proračunski debati sučejo se okolo slabega stanja, koje gotovo ni znano Nj. Veličanstvu, cesarju in kralju Franju Josipu, kakor pravednemu gospodarju vseh svojih podložnikov; sučejo se okolo onih, koji so to stanje zakrivili in ga še podružujejo; ter navajajo izravno ali neizravno tudi načine, kako bi se zboljša lo stanje isterskih kmetov, s kojimi čutijo štiri slovanski poslanci isterskega zbora, kakor svoji z svojimi, kakor kri z svojo krvjo.

Listič »Patria« hotel bi Slovonom Istre, odnosno njenim zastopnikom spodtikati nekaj, v čem sam, kakor i vsi njegovi, boluje, držeč se one znane poslovice: »reci mu, da ti nereče«, in hoteč s tem odvratiti pozornost od sebe in od svojih, hrepenečih po blaženi zemlji, ter še bolj nahujskati merodajne kroge na Slovane, kojim se opravdano nič ne more prigovoriti, ako ne, da so krivi, ker so živi.

To se ve, da so gospodom na poti. Nemorejo doseči svojih namenov, ker so Slavi še tukaj. Žal da se te resnice nepozna ali neče poznati po onih, koji so na upravi. Žal da so Slavi jedino s tem, da so, ovira izpolnjenju hrepenečih po blaženi zemlji. Žal, da njim se ueda to, kar jim po božjih in ljudskih pravicah gre. Žal, da se morajo za primitivne zahteve

svojega obstoja boriti. Žal, da morajo njih zastopniki ure in ure govoriti proti krivicam, koje njim se vsak dan dogajajo. Žal da so v tem osamljeni, kakor lipa v gori.

Pri vsem tem oni vendar neobupajo. Oni imajo nedvojbeno vero in nado in nemarajo, ali jo gospodi Talijani poznajo ali ne. Krivica, kakor povsod tako tudi v Istri, mora podleči in pravica zmagati. Vsaka sila ima svoj čas. Oni, oni, a ne Italijani isterski, morajo prašati, do kedaj bode trajala neenaka mera bremen in postopanja?

Oni znajo z ene strani, da morajo plačati davke, da morajo dajati svoje sinove v vojsko kakor i Italijani in še več, ker teh beži pred vojaštvom v Italijo mej tem ko slovanski mladeniči redno k nabiri prihajajo; z druge pa, da imajo Italijani vsega, kar pravi državljani imeti morejo, mej tem ko nemajo Slovani skoro ničesa, akoprav imajo iste pravice kakor i prvi. Oni plačajo tudi za šole uže mnogo let pri vsem tem, da je njihovih otrok na stotine in tisoče, kojim hi dana prilika, da bi jo obiskovali, mej tem ko imajo vsi italijanski otroki priliko šole obiskovati. Nevzdržuje se slovanskih šol z italijanskim denarjem, nego narobe, vzdržuje se italijanskih šol se slovanskim denarjem. Dokler se je iz deželnega šolskega fonda, v kojega plačujejo Slovani kakor Italijani skoro izključno vzdržavalo italijanske šole, molčali so italijanski zastopniki in italijanski listi. Sedaj ko vidijo, da želijo tudi Slovani vse več svoje šole, hoteli bi, da je občine vzdržujejo. Naj se svobodno napravi račun, koliko se je denarja potrošilo na talijanske šole, kolike na slovanske v času, odkar jih deželni šolski fond vzdržuje, naj se stori bilanca, naj se povrne, kar komu gre, in Slovani nebodo gotovo nič proti temu imeli, da vzdržujejo sami svoje šole, pustivši Italijanom brigo za svoje.

Ni hrvatska propaganda, koja ustanovlja jezik v ljudskih šolah, ni ona, koja podpira c. kr. vlada, ampak je nekdo drug, znan vsem in koperskemu lističu.

Niso Italijani, koji se imajo pri tem pritoževati, ampak Slovani. Slovanski zastopniki gotovo ne bodo plakali, ko večina isterskega zbora vskrati stroške za ljudske šole deželnemu šolskemu svetu, ako se nebode oziral na želje onih, koji šole vzdržujejo, in recimo tudi na vzgojna načela. Naj pa zna »Patria« slaveča dobiček krvavih dogodkov l. 1879., da ni dr. Amoroso in deželni odbor oni, koji vzdržuje šole, ampak da jih vzdržujejo ljudje, koji plačujejo šolske doklade.

S besedami dra. Amorosa, Frajakome, Veniera, Zbizala ni, draga »Patria«, dobljena bitka. Slovanski zastopniki, kolikor jih mi poznamo, pojdejo i nadalje dosedanjim potem; gospodi večine isterskega zbora svo-

bodno je porabiti radikalna sredstva po nasvetu koperskega zastopnika dra. Amorosa in tudi Belzebuba. Ko bi Bog bil dal koji dolg rep, ona bi še marsikaj napravila, ko bi moč bila, kakor je volja, Slovani bi gotovo dobili smrtni udarec, koji bi odmeval tudi po glavah štirih isterskih zastopnikov.

Ali ker tega jednega ni drugega ni, Slovani v Istri ostanejo in z njimi tudi njihovi zastopniki, pripravni vselej in s kojim koli, na borboza svete pravice svojih sodeželanov in sorojakov.

Položaj na Balkanu.

(Konec).

Položaj torej balkanskih držav in državic je res ozbiljen. Bolgarja le začasno združena z vstočno Rumelijo; menda dolgo tako ne ostane, kajti severni velikan Rus menda s tem z druženjem ni nič kaj zadovoljn; govorilo in brzjavilo se je celo zadnji teden, da bi petrogradskemu kabinetu zelo vgašlo, ako bi se Srbija in Grška združili, ter se zajedno Turku branili. Tudi Francija se v tej zadevi nekako kislo drži; Angleška je, kakor je meniti, pripravljena tudi stopiti na bojno polje — ne vemo pa v kako korist: je-li, da pomore kralju Jurju, ali pa da pridobi kak otok v srodozemskem morju.

Mi bi bili bolj nagneni k zadnjem misli; pri vsem tem bi pa velike promembe nastale, ako se tudi ona v ta boj vmeša, kajti tedaj bi gotovo niti druge evropske velesile roke križem ne držale, ampak začele bi misliti, kako bi se topega Turka odkrižale ter si deželo po Balkanu razdelile.

Vzlasti bi tedaj ne spali Avstrija in Rusija, koji s temi deželami mejiti. Vse vkup pa tesno veže berolinska pogodba, ki bi se tedaj morala raztrgati na vsak način. Pa, vsaj je tudi sedaj uže tako napeta, da marisikaka država pričakuje, da dolgo tako neostane.

Kolikor je mogoče iz sedanjih razmer na Balkanu soditi, tudi prej ali pozneje kaj vstane; pred vsem je mogoče nov razpor mej Srbijo in Bolgarsko, kajti primirje, skleneno mej tema dvema državama, konča se s prvim prih. meseca in bati se je še druge bratomorne vojne, kajti strune na Srbskem se tako napete, in dežela se tako oborožuje, da si ne moremo lahko drugega prorokovati. Vse zapovedi drugih velevlasti, naj Srbska razoroži, niso nič izdale, iz česa moramo sklepati, brez nove vojne prihodnja spomlad skoraj gotovo ne mine. Bog daj, da bi se naše slutnje ne obistinile.

Tudi Grška se noče, kakor smo uže omenili, vklonoti volji ostale Evrope, ampak nove čete skupaj sklicuje. Čeprav so finančne razmere na Grškem zelo slabe, ter sedanje ministerstvo v prav kritičnem položaji — nočejo se Grki odpovedati misli, da ne bi osvobodili bratov pod turškimi jarmom ječečih; njih misli so vedno obrnene na pomnožitev in oboroženje mornarice, čeprav tega storiti ne morejo, da ne bi se zadolžili.

Se zadolžitvijo se pa dežela le kviri, ter polagoma tako obteži, da morajo prej ali slej vstati kako notranji nemiri, kojih navaden posledek je nova državna ustava, odstava vladajoče osebe ali še kaj hujšega. Radi česa, ako bo ta manija do oboroženja in skupljanja vojske na Grškem še dolgo trajala, nam bode poznejši svet vedel povedati o novih stvareh, ki se bodo na Grškem godile. Sicer pa ni kraljev prestol v tej deželi nič kaj trden, kajti Jurij je kralj bolj imenom nego de facto.

Zakaj pa Rusija vendar ni zadovoljna se združiti Bolgarske z vstočno Rumelijo? Kolikor je iz dogodkov prejšnjih let razvidno, bila je ruske vlade politika vedno obrnena v razširjanje svojih mej proti prostranemu morju. Izvor te njene politike so ruski odnošaji sami; kajti prostrana,

rodovitna dežela naravno potrebuje potov, po katerih svoje pridelke v druge kraje izvažajo. Mej temi poti je pa poglavito — morje in vzlasti Dardanele. Morje z dobrimi in varnimi lukami zelo pospešuje trgovino. Ni čuda torej, da išče Rusija vedno svoje meje do morja raztegniti, ker po morji pridejo novi dobinki v deželo. Tudi pred letom 1878 je skušala osvojiti si eno najglavnejših evropskih ožin, namreč Dardanele. Zakaj ni mogla v svojem poskusu vspeha imeti, to je vsem znano. Odtegnola je pač izprej Carigrada svoje čete, ideje pa ni popustila.

Gotovo še vedno v Petrogradu mislijo: Dardanele morajo na vsak način biti ruske! Gotovo je pa, da Angleška in Francija temu nikakor ne privoliti, ampak le po sila trdih in zmagovitih vojnah bi mogla Rusija ta svoj smoter doseči.

Tudi začasnega združenja Bolgarske iz vzhodno Rumelijo menda beli car noče priznati radi t njegove podedovane politike, ker skoz Bolgarsko in Rumelijo drži pot iz Rusije, koja pot je jako važna za zadnjo v trgovinskem oziru. Tudi bi se dale narediti velike trgovinske črte, ki bi Rusiji mnogo dobička donasale. Ako bi se prav ideji pridobitve Dardanelov odrekla, vendar bi se Rusija zadnji ideji, pospeševati trgovino po teh deželah, teško odrekla.

Sicer pa ni upati miru na Balkanu, dokler se Avstrija in Rusija ne pobotati ter, i pustivši nadalje obstoj sedanjih balkanskih držav, Turka iz Evrope ne spraviti, potem si pa deželo razdeliti.

Rekli smo, da do tedaj ne bode miru, čemur pa morda ne bi bilo tako, kajti svet ne miruje, vedno nove stvari in osnove kuje, ter bi tudi tedaj ne mirovali, kajti tudi druga Evropa bi vmesstopila ter hotela svoj delež imeti. Ako bi Avstrija na vshod svoje oči obrnola ter tam svojih interesov iskala, ne ostala bi mirna Italija, Nemčija, Anglija in Francija — vzlasti ne prva in druga, hoteč jej vsaka kaj odnesti na zahodu.

In tako bi prišlo do še večjih zmešnjav in kombinacij, koje vse bi težile ubogo ljudstvo; pretila bi se kri, izdajale bi se ogromne svote za vojno. Ljudstvo bi pa hiralo in ječalo pod teškimi bremenimi ogromnih davkov, ki bi se jim nakladali, da se državna bilanca v enakotežji obrži. Ščasom bi se morda okoliščine na boljše obrnole, kar pa bi uđakali morda še-le naši unuki.

Do hudega boja pa upamo, da še ne pride in Bog ga odvrni, kajti vojna ni nobenej deželi v prid, ampak v obteženje ali opustošenje. To so naši nazori o balkanskem položaju, ki je, kakor je iz vsega razvidno, tako moten in zmešan, da ni možno niti najumnejšemu politiku do čistega priti. Ljubomir.

Deželni zbori.

Kranjski.

(XVIII. seja dne 21. januarja 1886.)

Deželni glavar grof Thurn ob 1,5 uro prično nadaljevanje seje. Poslanec Dežman naznanja, da se on in tovariši njegovi ne bodo več vtikali v obravnavo, ker so uže v splošnji obravnani svoje stališče zadostno zaznamovali. Pri § 1 občinskega reda nasvetuje poslanec Hren, naj se imenuje organ, ki ima pravico določevati posamezne okraje mesta Ljubljanskega. Ta organ je občina sama; da ne bo toraj kdo mislil, da to oblast vlada, nasvetuje, naj se zadnji odstavek § 1. glasi:

»Te okraje je po sklepu občinskega sveta natanko omejiti, ter jih ako treba zaradi lažjega oskrbovanja občinskih stvari razdeliti v podokraje.«

Pri glasovanju se sprejme § 1 z določkom poslanec Hrena. Dalje se sprejmo §§ 2 do 87 brez premelebe po nasvetu odsekovem.

Pri § 1 nasvetoval je poslanec Klun, naj imajo poleg duhovnih pastirjev volilno pravico tudi v ljudskih javnih šolah nameščeni katehetje, naj se toraj ta točka glasi: a) člani knezo-škofijskega stolnega kapitelja in v dušnem pastirstvu ali na javnih ljudskih šolah nameščeni duhovniki vseh konfesij. § 1 se s tem dostavkom sprejme.

Tretje branje se odloži za jutri, sprejme se pa še drugi predlog odseka, ki deželnemu odboru naroča, naj zadobi najvišje potrjenje temu zakonu.

Po dovršeni obravnavi te točke izreka župan Grasselli deželnemu zboru zahvalo, da je sprejel te postavbe in ustregel dolgo gojenej želji in potrebi. Prosil je zbor, da pa tudi zahvalo izreče g. deželnemu predsedniku za njegove sodelovanje in trud, ki ga je pri sestavi te postavbe imel. (Vsestransko pritrdjevanje in dobroklic!) Izmed manjšine ni bilo v zbornici nobenoga poslanca, in so še-le prišli, ko je začel dr. Poklukar poročati o peticiji Kranjskega obrtnega društva glede obrtnega delovanja v prisilni delavnici.

Slavni deželni zbor naj sklene: »Prošnja kranjskega obrtnega društva za vredenje dela v prisilni delavnici edinstopi se deželnemu odboru z naročilom, da zasliši veljavne prizadete onih obrtni-

skih krogov ljubljanskih, ki tožijo zoper konkurenco prisilne delavnice, in potem ono ukrene, oziroma v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru stavi predloge, da se prošnja obrtnikov usliši v kolikor bi bila utemeljena in ne v nasprotju z namenom in načeli vzdrževanja prisilne delavnice.«

Poslanec Šuklje podpira v daljšem govoru peticijo obrtnega društva.

Odsekov nasvet se po tem sprejme. Dr. Poklukar dalje poroča o vravnavi Trebiškega potoka pri Radečah ter v imenu finančnega odseka predlaga načrt tega zakona:

Z a k o n

z dne o zgradbi in popravi potoka Trebiža pri Radečah.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1. Zgradba in poprava potoka Trebiža pri Radečah se pod pridržkom, da državni izboljševalni zaklad v smislu § 6. št. 1. državnega zakona z dne 30. junija 1884 (drž. zak. št. 116.) pripomore s petdesetimi odstotki na 16.000 gld. proračunjene potrebščine, toraj s prispevkom 8000 gld. razglasi za podjetje, ki je izvršiti iz deželnih novcev, za katero se ne bodo pobirali doneski drugih vdeležencev. Vendar se ob jednem razumeva, da v kolikor se bo pri zgradbi in popravi tega potoka potrebovala skupna lastnina vdeležencev, morajo talo vdeleženci v ta namen brez povračila dati na razpolaganje.

§ 2. Natančnejša deločila o tem, kako je izvršiti podjetje, o času in vodstvu gradnje o nakazu v izplačilo prispevkov iz izboljševalnega zaklada in iz deželnih novcev in ob vplivanju vlade na tek podjetja so pridržana posebnemu dogovoru, kterega vlada sklene z deželnim odborom.

§ 3. Ako bi stroški zgradbenih in popravilnih del ne dosegli na 16.000 gld. proračunjenega zneska, tedaj je državnega izboljševalnega zaklada, kakor tudi deželne prispevke, primerno nastopivši prihraniti, jednakomerno omejiti, oziroma kažoči se že vplačani prebitek povrniti.

§ 4. Za vzdrževanje vse zgradbene in popravne stavbe je po izvršeni gradnji iz posestnikov tistih posestev in naprav, ktere varuje stavba, po upravnem poti osnovati vodno zadrugo ter vravnati prispevno dolžnost zadrugnikov po § 42 deželnega zakona z dne 15. maja 1872 (dež. zak. št. 16.) —

§ 5. Mojemu poljedelskemu ministru je naročeno, izvršiti ta zakon.

Deželnemu odboru se pa naroča, naj temu zakonu pridobi Najvišje potrjenje. Zakon in predlog gospodarskega odseka se sprejmeta brez spremembe.

Dr. Papež zatem poroča o preložitvi ceste med Mokronogom in Dolenjem Lakenecem ter predlaga:

1. »Slavni deželni zbor reši naj prošnjo okrajnega čestnega odbora tako, da se mu za izvršitev leta 1886, 1887 in 1888 odločenih popravkov na cestni progji med Mokronogom in Lakenecem dovolj v teh letih primerna podpora.

2. Deželni zbor se pooblasti za ona dela, ki so za l. 1886 odložena, oziroma v izvršitev namenjena, na podlagi vspeha na lici mesta izvršujočega pregledanja omenjenega načrta ter po poizvedbi stanja tamonjšnjega okrajnega cestnega zaklada iz kredita za cestne stavbe omenjenemu okrajnemu cestnemu odboru naukazati v izplačevanje podpore do 1500 gld. po napredku dotičnih stavbnih del.

3. Deželnemu odboru se naroča, da prihodnjemu deželnemu zboru poroča, kakoešen vspeh je imelo pregledanje omenjenega načrta in da stavi nasvete o visokosti podpor, ki naj bi se dovolile okrajnemu cestnemu odboru l. 1887 in 1888.«

Vsi ti predlogi se sprejmo brez ugovora.

Zadnja točka dnevnega reda je bilo poročilo o »hipotetnih dolgovihi, pri katerem je besedo poprijel dr. Vošnjak in omenjal dedalje vedega zadolženja naših kmečkih prebivalcev, s katerim delovanje naše hranilnice ni v nobeni primeri.

V konečnej besedi poročevalac Gutmannsthal nasvetuje v sprejem te le nasvete:

1. Glede na zroke, ki jih omenja dež. odbor, deželni zbor za zdaj ne boče vstanovil deželne hipotekne banke, pač pa naroča deželnemu odboru, naj vedno pred očmi ima obrestne razmere v deželi in pri glavnih kreditnih zavodih v našem cesarstvu, in naj, ako se pokaže potreba, zboru stavi okoliščinam potrebne predloge.

2. Deželni zbor jemlje radostno na znanje zagotovilo kranjske hranilnice, da hoče svojo posebno pozornost obračati na znižanje obresti pri vključenih posojilih, in zlasti gladi-tati posojila, ki presegajo znesek 300 gld., dajati po 4%, in pričakaje, da se boče zlasti poslednja jako človekoljubna in sploh koristna naredba prej ko mogoče izvršila.

3. Deželnemu odboru se naroča, naj hranilnici sporočivši pod drugo točko navedenega sklepa izreka željo, naj amortiziranje dolgov še nadalje pretresa in prevdarja, kako bi se kranjskim posestnikom dala prilika, da bi ob enem z obresti polagoma poplačali dolg in si ohranili obstanek.

4. Deželnemu odboru se naroča, naj ima še dalje v razvidnosti dolgove kranjskih zemljišč, da naj si prizadeva dosežanje izvedbe popolniti in popraviti, in naj vseh teh poizvedb prihodnjemu deželnemu zboru v letnem poročilu naznani.

Dr. Vošnjak poročevalcu ugovarja, da se ravno iz njegovih pojasnil vidi, kako malo se je od prejšnjo liberalno vlado zgodilo za Kranjsko.

Pri glasovanju se sprajmo gori omenjeni predlogi.

Poslanec Murnik stavi na to ta le samostalni predlog, ki ga boče jutri vtmejljeval:

»Razmišljajoč, da po načelih umne tarifne politike, kakor tudi v soglasi z nazori državnega zbora in za trgovino in obrt merodajnih korporacij cesarstva skupni prevožni stroški po železnicah z enakimi razpošiljativnimi pogoji za bližnjajo postajo ne smejo se višjeodmeriti, nego za bolj oddaljeno postajo; razmišljajoč, da bi se izime smeje le dopuščati v prometu z inozemljem, odnosno s primorskimi pristanišči; pa ne na škodo gospodarstvu tuzemstva in razmišljajoč dalje, da tarifna politika na Kranjskem vozečih železnic, taliko c. kr. državne, kolikor c. kr. priv. južne železnice, mnogo in presilno nasprotuje taccim pravičnim načelom; razmišljajoč, da so se za Kranjsko na ta način v prometu z najvažnejšim blagom napravile take tarife, da so vsi prirodni, proizvodni in prodajni pogoji zgolj slepivni, in s katerimi se najobčutnejše škoduje poljedelstvu in gozdarstvu, kakor tudi trgovini in obrti dežele; razmišljajoč, da so bile vsled na Kranjsko se ne ozirajoče tarifne politike uničene uže mnoge obrti in mnoge trgovinske zveze in da se je v resnici nati, da bodo v zadnjem času drugim deželam dovoljene tarife olajšave žagarsko obrt in trgovino z lesom na Kranjskem uničile, — se stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se naroča: Naj sporoči visoki vlati na znanje ta s čini dakazani in za deželo toliko nevarni položaj. Posebno naj ji tudi pojasni v največjem času, sporazumno s prizadetimi železnicami, storjene naredbe glede tarif za prevažanje lesa, ki so po svojih posledicah najpogubnejše, nujno je proseč, naj bi oprostila Kranjsko deželo težkih nepriklj in škod, ki jih mora trpeti vsled neopravičene tarifne politike železniškem prometu, in naj bi naši deželi ne kratila onih koristi, ktere uživajo druge kronovine.

Deželni glavar potem napove dnevni red jutranje seje, ki se bo pričela ob pol 10. uri dopoludne in ob 1,9. uro zvečer sklene sejo.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanskej zbornici državnega zbora ste se 16. predložili vladni predlogi, gledé oporekanja zoper administrativne obsoedbe vojaških gospok in 182.706 gl. dodatnega kredita za zvišanje plač nižjih častnikov. Potem se je zavrgel predlog, naj se Corroninijev predlog izroči posebnemu odseku, z 149 glasovi proti 130 ter se je ta predlog izročil uže obstoječemu odseku za volitveno predruagačbo. — Predruagačeni zakon o polajšanju pristojbin pri konvertiranju hipotekarnih tirjatev se je sprejel v tretjem čitanju brez ugovora.

Potem se je začela razprava glede vzdržavljenja, ali kupljenja podmokliško — duhčeve železnice. Poslanec Steinwender je izrekel, da pričakuje, da zbornica pogodbo zavrzé, ker je v dobček necemu društvu, ne pa državi. On to dokazuje in pri tem silno napada trgovinskega ministra ter mu očita nepoštena dejanja pri tej železnici. Trgovinski minister mu takoj in sicer zelo ostro odgovori. On pravi, da se v zadnjih časih opazuje neka bolestna prikazen, to je: obrekovanje, da se delajo škandal. Zasluzni moče je premnogokrat zapuščajo javno službo le zaradi tega, da se odtegi ó bliatenju in proganjanju. On pa se tac h sredstev ne straši. Mej petin-tridesetim letu uradovanjem se je moral dosti bojevati z nasprotnostmi, pa se je tudi naučil zmagovati jih. Gospod predgovornik je tudi le za to pograbil, kar je mogel dobiti, da preuroči škandal. Minister ne more biti odgovoren za to, kar je nek človek, katerega je on sicer poznal, ali ne spoznal, za njegovim hrbtom skienol, govoril i namerjaval. On o vsem tem nič ne vé. Ali mi hoče kdo očitati, da nisem bil tako previden, da nisem spoznal v prvem trenutju sleparja? Jaz imam zavest, da sem svoje dolžnosti vedno spojnjeval, in menim, da mi to vsakdo pritrdi. Vedno bodem svoja dela kakor uradnik in človek

pred vsakim sodnikom lahko zagovarjal. Trgovinski minister hoče vedeti iz kate-rega umazanega vira je govornik svojo tožbo zajel ter pravi, da je vse, kar mu je očital predgovornik, hudobno predru-gačeno in sklepa z besedami; najslabši sad ni, na kateri sedajo sršeni.

Ta dan se je predložila poslanskej zbornici tudi zakonska osnova o črnej vojski. Naj se pa naši bralci te besede, ki je našemu narodu znana iz turških in francoskih vojn, ne strašijo. V prejšnjih časih lo moče, stoječi v črnej vojski, res pomilovanja vredni, ker od danes do jutri niso bili svesti svojega živjenja. Dan danes je to drugače. Pač bi moral biti poseben primerljaj, da bi ona stopila v dejanje, potrebna pa je zato, ker je veliko strašilo sovražniku, ako prestopi mejo tuje države, ker se mu je vedno bati napada od vseh strani, in Avstrija, ki ima črno vojsko uže na Tirolskem in Predarelskem, bila je primorana, ustanoviti jo tudi v drugih deželah zato, ker jo imajo vse sosednje države; Nemčija, ki je vso Evropo tako rekoč prisilila v vojaško sukno in s tem ljudskemu blagostanju — Bog jej odpusti! silno škodovala, ima 3 milijone mož v črnej vojski zapisanih, velika Rusija 7.568.000, Italija 1.366.000, Francoska 748.000, Srbija 96.000, Rumunija 150.000 in Avstrijsko ogersko doslej le 146.000.

17. t. m. se je razprava nadaljevala. Najprej je trgovinski minister vso stvar pojasnil. Poslanec Rieger je izjavil, da je očitanje ministru le spletko dozdevanj, sumničenja in obrekovanja, ker drugzega se ni našlo, razen neko pismo Weningerja, katero nič drugzega ne dokazuje, nego željo vlade, da se železnica podržavi. Kde je dokaz, da so se dajale zapitnine. Da je društvo hotelo imeti dobiček, to se lahko umeje, ker železnice se ne gradijo iz krščanske ljubezni do bližnjega ali iz patriotizma; ti ljude hlepe po dobičku. Kar se je poprej godilo, to ni naša skrb, mi se brigamo le za to, ali je pogodba ugodna ali ne. Govornik potem dokaže, da bo Avstriji v veliko korist, ako obe železnici prideti v državno vlast. Govorilo je o tej zadevi še več vladnih zastopnikov in poslancev, a do sklepa še ni prišlo.

V proračunskem odseku državnega zbora je poslanec dr. Tonkli govoril za pravice slovenskega jezika v srednjih šolah na slovenskej zemlji. Minister Gautsch mu je odgovoril, da nema nič zoper to, da se uvede slovenski jezik kakor učni jezik v spodnje razrede srednjih šol v Gorici in drugod, a prej se mora prepričati, kako se obneso slovenski razredi v Ljubljani in Novem mestu.

Vnanje dežele.

Črnogorski knez Nikiža je neki v Petersburgu svoj posel dobro opravil, dobil je namreč potrebna sredstva za ekonomični razvoj svoje kneževine; črnogorska vlada hoče namreč usušiti ulčnjisko barje, zgraditi potrebne ceste, napraviti luko v Baru, prikrbeti nekoliko trgovinskih parnikov itd. Za vse to pa je treba mnogo novcev, katerih knez v Parizu ni mogel dobiti; ali črnogorski minister Matanovič, ki je kneza na Rusko spremlil, našel je tu novce. — Z Ruskaga se je knez uže vrnil, ter 17. t. m. prišel v Berolju, kder je bil tudi siljajno sprejet in k nemškemu cesarju na obed povabilen. Včeraj pa je dospel na Dunaj.

O vshodnjem pratanju imamo te le važniše vesti: Iz Bukreša se 16. t. m. poroča: Vsled pritožbe srbske vlade na turško vlado so se včeraj zopet pričele — mirovne razprave. V včerajšnjej seji se je sprejel drugi člen, ki zadeva pomilostitev vseh onih, ki so se v vojni pregrešili. Pri tej priliki je srbski pooblaščenec izrekel željo, naj se iz Bolgarije izseljenim Srbom dovoli zopet naselitev. Bolgarski pooblaščenec je odgovoril, da o tej stvari popraša bolgarsko vlado. — Istega dne se poroča iz Aten: Angleška vlada je zopet grškej priporočila razorožitev. Enako tudi nemška. Grki pa se zanašajo, da bo Rusija branila grške interese i nečejo razorožiti, dokler jim velevlasti ne dovolé, kar zahtevajo. — Menda bodo dolgo čakali. — Poročilo iz Carigrada od 17. t. m.: Tukaj je me-nenje, da je mir mej Bolgarijo in Srbijo zagotovljen. Uredba Srbije pri Bregovem se skoraj gotovo reši Srbiji na korist. Bol-

gari ne bodo zahtevali vojne odškodnine. — Poročilo iz Londona od istega dne: Angleška vlada je sklenola, da vojne mej Grško in Turčijo ne dopusti. Angleške vojne ladje v zalivu Suda zapro grško vojno brodoge. — Kretenci so poslali Gladstonu adresu, v kateri mu čestitajo k nastopu vlade ter ga prosijo, naj se poteka za združenje Krete z grskim kraljestvom, ker s tem spolni njihove najslajše želje.

V Carigradu so spet prišli na sled zaroti v visocih krogih. Na čelu tej zaroti je bil nekdanji veliki vezir Said paša in zarota je bila namenjena zoper sedanje ministertvo. Glavni zarotniki so bili obsojeni v prognanstvo.

Angleško mirovno društvo (Peace society) se je hudo razsrdilo na Italijo. Izdalo in razposlalo je knjigo, v kateri Italijo strašno hudo biča ter pravi, da sta čestihlepeje napuh dva glavna vzroka, zaradi katerih vlada v Italiji tolika beda, vojaška in birokratična centralizacija moralno in gmotno gonobi italijansko ljudstvo in zato se ne bo čuditi, ako socializem in nihilizem k malu stareta vse orodje, ki je vzrok tolike bede.

Iz Zanzibara se poroča angleškemu misijonskemu društvu v London, da je ugandski kralj ukazal umoriti škofa Hanningtona in 50 njegovih spremljevalcev.

DOPISI.

Iz koperskega okraja dne 17. februarja 1886. Za dne 7. t. m. sem bil povabljen k veselici v Dekani, katero je priredilo tamošnje društvo čitalnice v prostorih g. J. Grižona, nadžupana in predsednika društva. Ptujcev ni bilo dosti zaradi neugodnega vremena, ali izreči moram dragim čitateljem, da sem se napotil tja z velikim veseljem in bil tudi z radostjo sprejet. Dvorana je bila krasno odideha z zelenjem, bile so v njej podobe našega presvitlega cesarja in cesarice, tudi cesarjeviča Rudolfa in Stefanije in mnogo drugih lepih podob. Ob 4 1/2 pol uri popoldne je prhurmelo mnogo ljudstva z lepo trobojnico in pred njimi je svirala dobro izurjena dekanska godba; odprla se je dvorana ob 5 in pol uri, godba je zaigrala »Naprejš«, beseda se začela, točke sporeda so se vršile prav dobro.

G. Fr. Delkot učitelj pri sv. Antonu, je prav jedrnat razlagal napredovanje kmetijskega podpornega društva v Dekani in končal s trikratnim vsklikom na cesarja. Igra »Dva gospoda pa jeden sluga« so diletantje dobro igrali. Saljivi prizor s petjem in spremljevanjem kitare je bil dvakrat ponavljan. Tudi godba je bila prav dobra, znana je uže v vsem koperskem okraju in še drugod. Po besedi je počelo srečkanje na 5 dobilkov, po srečkanji je bilo eno uro odmor, potem pa se je pričel ples, ki je trajal skoro do belega dne. Dekanci se vrlo trudijo za narod, če tudi so pri njih nekateri, ki skrbje le zase. Popotni opazovalec.

Iz Koperčine 18. februarja 1886. (Izv. dopis.) Čitalnica v Smarju. Italijan. kultura. Kontrabandirji pazite! Dne 14. februarja t. l. je čitalnica v Smarju pri Kopru priredila svojo veselico. Odbor čitalnice je povabil k veselici vse svoje ude domače in zunanje. Če tudi dvorana, v kateri je čitalnica imela svojo veselico, ni dosta prostorna in Bog si vedi kako veličanstvena, vendar je bila lepo in ukusno okrašena. Posamezni govori, petje, domača godba, predstava, tombola in potem ples, vse se je lepo in v popolnem redu izvršilo. Čast in poštenje vsem odbornikom Šmarske čitalnice. Udeleževalo se je pri veselici veliko število povabljenih gostov iz Kopra, iz Dekani (pevski zbor), iz Marezige, Truški in iz Paunjana. To je hvale vredno. Z slogo rasto male stvari, a nesloga i največje uniči.

Kakor v vsakej pšenici ima ljujja, tako je tudi mej dobrimi in poštenimi Šmarci budobnih in lahkomislnih ljudi. Tu le primera: Dokler se je veselica naučevala v popolnem redu in pravem veselju, zunaj nekateri neotesanci niso dali miru, namreč dril so se v italijanskim kletanjem in sicer v samej bližini čitalniške dvorane. Zijali so in kričali po krnjelsk: da ghe el dao paron Mišel. . . . m. . . . Slovenec in drugi smradni fakinski izrazi so se slišali. To je neverjetno, kako ti prosti in neotesani smrkavci znajo spoštovati sami sebe.

Še nekaj drugega so napravili ti divjaki ostrupeni z laško kulturo, namreč ko so gostovi bili pri večerji, takrat je nek divji in prosti lupež razrezal vso kožo na kočji, na kateri so se dopeljali gostovi iz Kopra.

Da je uže mej mirne in poštene Šmarce protila takšna fina in visoka kultura, k koršna se more očekovati samo v Draguču in v Buzetu, do z taj nismo znali.

Šmarci, gledajte, da te sramotne ju-drže in neumne smrkavce privedete na pravo stezo: svoje sinove in hčere gledajte izobraževati in podučevati o svem, kar je lepo in pošteno, a laške in furlanske smutljivce podite iz svoje sredine. Vaši otroci ne smejo občevati s takšnimi pokvarjenimi osebami, od katerih ne slišijo, kakor: ost. . . madona, p. . . Dio, p. . . Gesu, maledeti ščavi itd. Gledajte biti v miru in bodite složni mej seboj.

Slovenci, molite se pobožno skupaj Bogu, delajte marljivo, ponašajte se pošteno, zahvaljajte se veselo in nedolžno tudi skupej in zapomnite si dobro, da oni, kateri imajo vedno na ustih tako grde kletve, oni nemajo Boga ni poštenja, njih se čuvajte, kakor črnega hudiča.

Kmetice, ne prodajajte kave pod kontraband, ker vam se more pripetiti velika nesreča. Čujte, kaj se je zgodilo ubogej kmetici iz koperskega okraja. Neka uboga kmetica je dobila nekaj malo kave, to se ne ve, kako in od kega in jo nosila pravadat po hišah v Kopru. V svojo veliko nesrečo pride s kavo v hišo finančnega nadzornika gospoda Z. — Dekla tega gospoda javi svojej gospodnji, če želi kupiti kavo. G. nadzornik Z. kateri je to slišal, poteče sam na vrata in reče kmetici: Počkaj žena, da gospodinja vstane, bilo je zjutraj. Mej tem pošlje pridni nadzornik dekle po financarje. V malo minutah pridejo financarji, konfirirajo kmetici kavo in jo peljajo v zapor. Uboga kmetica vsa prestrašena ostala je v zaporu štiri dni, namreč dokler se je gosp. ni nadzornik Z. prepričal, da je resnično ime, katero mu je uboga žena povedala.

Globa, katero bode morala plačati, precej je velika. Promislite vi kontrabandirji, koliko strahu je morala podnesti ona uboga žena, a nje mož in mali otroci kaj so mislili štiri dni o svojej materi. Znano je vsakemu, kateri se dopelja s parnikom iz Trsta v Koper, da gospod nadzornik čini preiskovati skoro vsako kmetico, če tudi ni nobene sumnje, da dotična kmetica nosi kontraband, ali da g. nadzornik tudi izven svoje uradnje in pač v svojej hiši zna tako dobro loviti kontrabandire, tega nismo znali. Ali postava je za vsednaka, za meščane in za kmete, za uboge kmetice in bogate meščanke. Ali vsi božji, ali vsi vražji!

Iz Predloke v koperskem okraju v nedeljo 14. feb. — Veselo se spominjamo koncem leta obletnice, ko se nam je namreč v prvo razlegala beseda božja z nove, krasne lece, in to toliko več, ker je ona res privabila cerkev še mnogo krasnejši veliki altar in križev pot. Danes opazimo na leci našega pred. g. dekana iz Doline, koji je prišel blagosiljavat imenovani altar. Kako milim in ganljivim glasom nam slika zasluge človeka, delujočega v povzdigo i čast službi božji, a vse to v najprimernejih prilikah iz zgodovine. Njegov iskreni govor vzbujal je na ogromno število zbranega ljudstva toliko pozornosti, oziroma vtiska, da so njegove sladke besede našle v srcih ljudstva pravi vseh, kajti darovanje za cerkev je bilo bogato (nad štirinadeset gol.) Po dokončanem govoru je bila slovesna sv. maša, katero je bral g. dekan, in katere se je udeležilo mnogo č. g. duhovnikov in družega ljudstva iz sosednih duhovnij. Vršilo se je vse v najlepšem redu.

Mej sv. mašo so krepko odmevali topiči, naznanjajoč ljudstvu preimenitni danblagoslovenja sedelža Najvišega. Le škoda, da vsled nekojih okolišnosti ni mogel priti neki pater iz Pazin, da bi blagoslovil križev pot, kar se pa prihodnje nedeljo izvrši. Po slovesnem popoldanskem blagoslovu je nek. j. naših pevcev pozdravilo odhod velezaslužnega g. dekana, kateri je tudi hvaležnim i radostnim srcem sprejel njih udanost. Sedaj pričakujemo v kratkem še dva stranska altarja; tako se v malo letih v našej cerkvi namoestiti vsaka nepopolnost z lepim okrasjem, da bode i ona z enako krasoto veselo pozdravljala svoje sosedne sestrice. Na noge, ljubi bratje! Pokazali ste s tem, da v Vaših srcih tli prava iskrica goreče ljubezni do službe božje. Le tako naprej, veliki del vojske je uže premagan, a da bote ostali del uničen, treba požrtvovalnosti i prave vstrajnosti, tako si zadobite dvojni venec: hvaležnost Vaših poznejih unukov i nevenljiv venec večnega življenja.

Domače in razne vesti.

Mestni zbor je imel sinoči sejo in na predlog ura. Angelija z veliko večino zavrgel volitev g. Živca v V. okraju. Glasovali so vsi Italijani za uničenje volitve; okoliški poslanci, razun Kržanca, ki je tudi z Lahji potegnil, pa so glasovali proti. To glasovanje je najsijajnejši dokaz, na kako nizkej stopinji pravcoljubja so Tržaški Italijani sploh. Ker denes nemamo prostora, bomo prihodnjič o tej stvari obširneje govorili. Pomagal ni nič niti protuprotest 215 volilcev. Pa bo pomagala nova volitev!

Protest proti protentu. Mi podpisani volilci V. okraja slovensko protestujemo proti protentu, katerega so ne-

kateri so volilci z Opčin podali mestnemu zboru, v katerem protestu zahtevajo, da se volitev g. M. V. Schivitz-a zavrne. Mi vsi smo pripravljene pod prisego svedočiti, da se je volitev g. Schivitz-a popolnoma redno brez pritiska izvršila in da se je sila rabila le od strani agitatorjev za Danela, kar na najlepši način dokazuje zahteva podana pri c. kr. okrajnej sodnji proti hlapecm g. Danela, ki so 2 volilca za g. Schivitz-a nevarno ranili in openske in druge volilce na lastnih vozeh vozili k volitvi v Trebče.

Tudi nam je znano, da so oni protest podpisali mnogi nevolilci.

Mi podpisani volilci zahtevamo, da se postopa pravično in volitev g. Schivitz-a potrdi, kajti drugače bi morali obupati nad pravcoljubnostjo one korporacije, ki ima odločevati v tej zadevi.

Trst 13. februarja 1886.

Sledi 205 podpisov volilcev z Opčin, Trebčij, Padrič, Gropade in Bazovice. Če prist-jemo še 8 podpisov na uže poprej javljenem protestu od Piščancev, tečaj je vseh 213, pa pričakujemo še en protest z okolo 20 podpisov, torej bode skupaj 233 podpisov proti Danelu, mej njimi tudi mnogo takih, ki so prisiljeno podpisali Danelov protest. Na, Mirkovič!

Umrl je v Gradcu dr. August Olivo, notar v Trstu. Mož je bil uže več časa na duhu bolan, zato so ga poslali v Gradec. Rajnki je v Vipavski dolini dobro poznan, in je bil v Trstu edini notar, ki je znal še precej slovensko.

Veliki ples slovenske čitalnice v Trstu bode danes, v soboto 21. t. m. zvečer. Pričakuje se k temu plesu mnogo odličnih gostov, tudi zunanjih.

Veselica ženskega oddelka delalskega podpornega društva bode pustno nedeljo, to je 7. marca t. l. v velikej dvorani »Monte Verde«. Kakor se sliši, boje poprej koncert z igro, potem pa ples. Skrihele se je nekda za izvrstno godbo (orkester) in plesal se bode tudi kotiljon. Več o tem v kratkem. ko poizvemo, kaj vse pripravljajo gospice odbornice za to veselico. Ker uže govorimo o ženskem oddelku cvetočega društva, naj omenimo, da se je ta oddelk v zadnjem času zdatno pomnožil in to k ljubni nasprotnjej agitaciji in nasprotovanju gotovo najbolj važnemu slovenskemu društvu v Trstu.

Prvo društvo vojaških veterancev iz Trsta in okolice. V nedeljo 14. marca prib. mesec ob 9. uri predpolodne bode v gledišču »Fenice« VII. redni občni zbor. Pred zborovanjem ob 8. uri bo v cerkvi sv. Antona novega sveta maša za zmrle ude minolega društvenega leta, h kateri se povabljuje gospodje častni društveniki, prijatelji veterancev in vsi veterani.

Dnevni red: Predsednikovo poročilo. Poročilo blagajnikovo. Poročilo računstvenih pregledovalcev. Predloga predsednika. Predloga računstvenih pregledovalcev. Predloga društvenikov. Volitev novega odbora. — Predlogi društvenikov se morajo pisani predložiti vodstvu vsaj 8 dni pred občnim zborom.

Za društveno vodstvo in računstveni pregled Viljem vitez Rácke, c. k. stotnik.

Dve notarski službi sti Trstu razpisani za notarjem dr. Zorzi in dr. Olivi, ki sta umrla. Ali se bo pri podelitvi te službe pač na to oziralo, da jo dobi kdo, ki slovenski zna ter ima tudi voljo, slovenski uradovati? Doslej smo imeli samo enega notarja v Trstu, ki je nekoliko znal slovenski, a ni uradoval v slovenskem jeziku, če tudi je dobil službo le na prošnjo nekega slovenskega državnega poslanca. Mož je zdaj mrtev, in našim poslancem pripočamo gorko, da se brigajo za osebo katera bo prosila, da pride na njega mesto.

Na Lloydovem parniku Medea je 15. t. m. ko je bil v Benetkah, vstal ogenj, ki se je tako razširil, da so ladjo morali potopiti, ker sicer bi bila popolnem zgorela. Škoda je velika, ker je zgorelo v ladijnem truplu mnogo blaga in je tudi ladija sama zelo poškodovana. Vzdignoli so jo zopet iz morja s tem, da so vodo iz nje trupla izsesali in pripeljajo jo te dni v tržaški Lloydov arsenal, da po ognji poškodovane dele popravijo.

Tržaške novosti:

Rudščkarji hermetujejo te dni, da je veselo, na magistratu je zdaj kar Turško gospodarstvo; podesta se domišljuje, kako bi se maščeval za lanske »šiščade«, kar je tudi naravnost povedal v nastopnem govoru. Pri vsem tem se tem ljudem vse uklanja, posebno pa v rumeni hiši; podesta bo potrjen, Angeli, Ruskovič bodo zvonili veliki zvon, itd. Ča iral!

Kultura. Včeraj popoldne je tiskar Levy, lahon, na javnem trgu pretepel znanega gospodarja glasovite »Šaloharde« tr. Ciatto, moža brez obraza. Ciatto je sicer zaslužil še slabše; toda vsa stvar kaže, da se lahonska inteligenca ne sme ponašati s posebno omiko in finobo. Ciatto je dolžan tiskarju Leviju, zato ga je nekda tepel, dolžan je tudi našej tiskarni, pa uže tiskar vendar še ne drži Ciatto-a vrednega svojega korobača.

Nesreča. 13. letni dečko Leopold Lovrano bil je v štrtek zvečer po Tramway-u povežen ter so ga morali na pol mrtvega

nesti v bolnico, 83 letni Peter Krigar se je predvčerajšnjem v ulici Toro kar nakrat zgrudil na tla od slabote in se močno ranil na glavi; na pol mrtvega so ga nesli domu. Tudi neko staro žensko so našli te dni na ulici na pol mrtvo. 77 letno vdovo Elisabeto Lona iz Ljubljane so našli v četrtak mrtvo v svojej postelji.

Izpred porotne sodnje. Nek fakin po imenu Turko se je pred par meseci en večer v nekej krčmi na Belvederji bahal s petakom in ga gostom kazal. K malo potem je odšel in 2 druga fakina za njim; poleg železnične postaje ga ustavila in mu se silo odzvameta bankovec od 5 gl. Policija je kmalo poizvedela, dasta Turkota oropala dva fakina. 24letni Fr. Mozetič in pa 26letni Anton Vidali, oba Tržaška lumpača. Porotniki so oba kriva spoznali ropa in sodnja je prvega obodila na 6 in pol, drugega na 6 let težke ječe. — Trgovec se žitom Franc Romano iz Kopra bil je zatožen sleparskega fallimenta, ker je svojim upnikom odtgnol po slepariji skoro 14.000 gl. Bil je spoznan krivim in obsojen na 5 let težke ječe. Zagovarjal ga je imenitni dr. Gambini.

Ne hodite v Ameriko! Zvedeli smo slučajno, da nek Martin Blaznik iz Žuženberka napravlja Dolenice, naj se izsele v Ameriko v Colorado. Ljudem obeča zlate gradove, ali plačan je od posebnih agentov tukaj v Trstu, katerim se je tudi priporočil za »šenk«, ker jih nekda dosti napravi v Ameriko. — Naj se ljudje za božjo voljo ne dajo zapeljivati po agentih: v Ameriki je le za pridne, znanjiljive, delalne ljudi, ki tja pridejo s kapitalom, morda kaj kruha; za uboge pa je — grob.

Kmetijsko predavanje. Gospod profesor Kramar bode v nedeljo 21. t. m. predaval v Skopem, po popoldanski božjej službi o kmetijskih stvarih.

Pevsko in bralno društvo Lira v Komnu priredi veselico v nedeljo 21. februarja 1886. v prostorih g. Al. Štrekelja v Komnu. Spored 1. Dr. B. Ipavec: »Slovenec sem.« poje moški zbor. 2. Pozdrav govor. 3. F. S. Vilhar: »Večernja« poje mešani zbor. 4. Deklamacija. 5. F. S. Vilhar »Uzvor« poje mešan zbor. 6. Igra »Kateri bo«. 7. H. Volarič: »Vesela družba« poje mešani zbor. Začetek točno ob pol uri zvečer. Vstopnina za ud. 20 k., za neude 30 k. Po besedi ples, pri plesu bode sviral goriški glediščni orkester. Vstopnina k plesu 1 for. Čisti dohodek je namenjen v nakup društvene zastave, za to se velikodušnosti ne stavijo meje.

K obilnej udeležitvi uljuono vab. Odbor.

Vabilo k plesu, katerega priredi prostovoljna požarna bramba v Vipavi v dan 21. februarja 1886. ob 7 uri zvečer v prostorih narodne čitalnice v Vipavi. Društvenim namenom v prid blage volje prepuščenih. Godba Peinelt. Vstopnina 1 gl. za gospode. Vljudno vab. Odbor.

Popravek. Na dopis iz Podgrada v 13. šte. E. inosti smo prijeli popravek od g. inženirja samega, češ da ni bil kriv zakasnenega izplačila delavcev podgraški cestni ogleđnik, ampak slabo vreme, katero ni puščalo, da bi gosp. inženir, ki je prišel le do Materije, natančeval svojo pot do Podgrada, tudi da ni bilo treba, da so prišli vsi delalci čakati na plačo, ampak da je bilo zadosti, da so poslali župane in da dnina znaša v resnici le 60 in ne 62 soldov.

Tržno poročilo

Kava — cene nespremenjene. Te dni se je prodalo 1300 vreč kave po fr. 46 do 55. — 2000 vreč Santos po fr. 43—57. — 300 vreč Java Mol. po fr. 58—62. — 50 vreč Moka po fr. 95—102.

Sladkor — slaba kupčija po nizkih cenah, sladkor v vrečah se prodaja po for. 20:50 do 24:25.

Sadje — še precej dobra kupčija. Pomeranče, limoni f. 2:50 do 6, mandlji f. 80 do 85, fige v venci f. 13, roz. č. fr. 6:50, opaša f. 22 do 24, cveče f. 18 do 23, Eleme f. 26 do 34, sultanina f. 28 do 40.

Olje — slabo obrajtano, vsi d. česar so tuji cene šibke; namizno se dobi po f. 56 do 72, jedlino po f. 39 do 44, bombažno po f. 29:50 do 31. Ker je bombažno tako po ceni, bo gotovo tudi oljino jedlino, v katerega navadno 2/3, bombažnega mešajo; torej se denes more dobiti v Trstu tako mešano olje po f. 34 do 36.

Petrolje — v dobrem obrajtu po f. 10.

Domači pridelki — fižol se prodaja so-pet slabo; rutiči po for. 9:25 do 9:50; maslo po for. 84—93.

Žito — malo kupčije po slabih cenah.

Les — nekoliko naročel dobujajo iz Levante; cene uže več časa nespremenjene.

Seno — močno iskano, in ga plačujejo uže po f. 2 do 2:40.

Borsno poročilo.

Državni papirji so tako iskani, da kurzi zaporedom poskakujejo; denes je stvar uže skoro prenapeta.

Ker sem bil nagloma vkrin se nisem mogel v osobno posloviti o t vseh svojih prijateljev vsled česar jim po tej poti klidem: Na zdravje in na avidenje!

Trst, 16. februarja 1886. Jean Dojak.

Zahvala.

Rifenberško pevsko društvo šteje si v prijetno dolžnost, izreči najtoplejšo svojo zahvalo slavnemu odboru delalskega podpornega društva v Trstu za brezplačni vstop k veselici dne 6. t. m. in prav presrčni sprejem. Istotako zahvalujemo se preprijaznemu gospodu povodju omenjenega društva.

Rifenberg 14. februarja 1886. Rifenberško pevsko društvo.

Postano. *)

Dne 22. t. m. bo moje ženitovanje v Vremskem Britofu pri Tomincu. Ker imam tri dobre (?) prijatelje, kateri so mi pa žalibog do sedaj še neznan, toraj tudi za njihova stanovanja ne vem, Vas, dragi moji, Jakop N., Jakop Gerbec in Jože Mela po tej poti na ženitovanje vabim. Ta dan se vam tudi, dragi moji, zahvalim za kar ste me v vaših pismih opozorili blagovolili in se hoste pri tej priliki z menoj vred veselili, ali pa jezili, kakor vam bode drago.

Na Kozini 7. svečana 1886.

Franc Rapotec.

Ker rojanski dopisatelj v št. 13 Edinosti v članku iz Rojana kaže, da sem jaz rojanski reporter članka št. 12 Edinosti, zato prosim sl. uredništvo resnici na čast izjaviti, ali je oni dopis od mene ali od kak' druge osebe prijelo.*

Trst 17. februarja 1886.

Franc Mikelič.

*) Od nepoznanega.

*) Za takova članke je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Ured.

Hiša na prodaj

V Rocolu na dobrem kraju, vredna in cenjena nad 1200 gld. pa bi se predala skoro za polovico zaradi družinskih razmer.

Več pover. naše Upravništvo.

Čujte in čudite se! 12.500 kosov OGRINAL ZA DAME, poljnem zadosti velika tudi za največjo damo, v vseh modnih barvah ružavih, sivih, črnih rdečih, modrih, belih, škotskih in turških itd. prodaja se po goldinar 1 goldinar komad proti poštnemu povzeju, da se izprazni prostori. 2-4 Exporhaus „Zur Austria“, Wien, Oberdöbling, Mariengasse 31

Nič več zobobolov. Voda za zobe lekarničarja G. B. Rovis ozdravi hipoma vsak največji zobobol, za brani narejenje tartara in gungije zobi ohrani bele, ojači zbrane in štati ustni dih. Na prodaj v lekarni ROVIS Corso 47 po 50 kr. steklenica. 10-

OBLEKA iz trajne vočje volne, za moža srednje velikosti. 3:10 metrov za jedno obleko: za gld. 4 96 iz dobre ovčje volne; za gld. 8 - iz boljše ovčje volne; za gld. 10 - iz fine ovčje volne; za gld. 12-40 iz jako fine volne. POPOTNE OGRINJAČE, komad po gld. 4, 5, 8 in do gold 12. - Najfinije obleke, hlače, prevlekače ali svrha sukne, blago za sukrije in dežne plašče, tif loden, komis, predenino, cheviot, tricot, ogrinjače za dame in biljardne preproge, peruvien, toskin priporoča. IV Stikarofsky - 1866 - fabriška zaloga v Brnu. Vzorki franko. Vzorki (ogledniki) razpošiljavajo se gg. krojaškim mojstrom nefrankovano. Pošiljatev proti povze tji čez 10 gl franco. V zalogi imam sukna vedno za več nego 150.000 gld. a. v. in umeje se, da mi pri veliki svetovni trgovini ostane mnogo sukneah ostanokov, dolžih od 1 d. 5 metrov, in sem torj primoran, take ostanke po jako nizkih fabriških cenah razpečavati. Vzorki od teh se ne morejo razpošiljati, zamenjajo se pa ne ugajajoči ostanaki ali se pošlje denar nazaj. (Opomniti je, da druge firme tudi nenjav ostanke, ali proti slabšemu blagu, denar se pa nazaj ne da). Vsiel posnemanj po sleparskih firmah sem primoran posluževati oglašanja ter prosim p. n. občinstvo da se spominja moje solidne firme ter da me počasti z obilnimi naročbami na koje bom vedno pazil. Dopisja vspremlejo se v nemškem, českem, og rskem, poljskem, italijanskem in francoskem jeziku. 1-20

Trgovina A. Mayer-ja Pi vcm v stelenicah nadrava na paro LJUBLJANA. Cesarsko, Exportno n Bock-pivo v zabojih z 25 in 50 stekl. 18-52 Žele se zalogarji v večjih krajeh.

ROOB COCCOLA posebnost e. k. priv. in odlikovane tovarne ROMANA VLAHOVA V SIBENIKU. Podružnica v Trstu: Via S. Lazzaro 1-B. Prijeten, krepčalen liker, odlikovan se zlatimi kolajnam in diplomami na razstavah v Skradinu, Napolju, Trstu, Sv. Vidu, Lincu, na Dunaju, v Kalkuti itd. Ta iz jagod Juniperus communis in čistih želijšč napravljene liker je prijetnega okusa. Jako pospešuje prebavljenje in se rabi z dobrim uspehom za krepčanje oslabelih moči, ker je dokazan njega zdravilni upliv na živce, možgane in na hrbtance. Prodajo na debelo preskrbujejo moje hiše v Sibenu in v Trstu. Pradajo na drobno v vseh kavarnah, prodajalnicah likerjev in sladničarijah. Nepokvarjeni pravi liker se pozua po steklenici, v kateri je vtisnena firma, potem po zamah s grbom in po malem ovitku z autografovano firmo Romano Vlahov. 31-48-15

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu. Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah. Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883. Glavnica društva gld. 3.300.000-; Reservni fond od dobičkov 536.622-02. Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenju Rp 150.000-; reve iRjaeni fond potie 161.500-; spremikanja vredno stih efektov 7.342.780-36; semijna rezerva vseh oddelkov 267.601-; eserva za škode. V portfelju: Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118-57; Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1888 do 1883 gld. 114.949.847 01; Urad ravnateljstva 3-24; Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej ših)

Negubite vremena. O 1 svjetskih konjskih gunjevah, koje sam ja na dražbi za polovico vriednosti kupio, i kojih se razprolalo u sve krajeva svieta, dajem dok jih imade na skladištu za samo for. 150. Konjske gunjeve sa raznimi bojadisanimi rubovi, debele kano daska, duga 190 cm., široke 130 cm. upravo nerazk'd ve: I. vrst po f. r. 175 najbolja I. vrst fr. 195 po komadu 500 Duc. žutodlakavih gunjevah za kočije sa raznobojnih ertah i rubovah, vrlo velike i sibe for. 3 komad. Os bitto vriedne za vlastnika koč jah. Imadem takodjer 400 kom. svilenih pokrivačah za krevet iz najfinije Buretsvite u najkrasnijih bojah, crvene, modre, žute, zelene, smedje, za največe krevete komad for. 350, a jedan par for. 650. U mojem uredu imadem na stotine zahvalnicah i naručbah od najvažnijih osobah, a nekoje od tih jesam jur objelodanio, druge koje ču prigodom objelodaniti može svatko kod mene razviditi. Sve što nekonvenira uzme se natrag bez prigovora. Opomena. Opominjem svakoga, da se čuvaju onih gunjovah odanih tvrdkah, koje se boje svoj naslov u oglaših objelodaniti. Tko želi dakle imati dobru i solidnu rohu, neka se obrati na tvrdku od c. kr. trgovačkog suda protokoliranu J. H. Rabinovicz Wien Hintere Zollamtstrasse Nr. 9. NB. One gunjeve, koje uvažaju drugi po for. 150, for. 160 prodajem ja po for. 120 po komadu. 1-6

ŽELODČNE BOLEZNI je moguće BRZO in POSVEMO ozdraviti po JERUZALEMSKEM BALZAMU edini in nedosegljivi želodčni pijadi. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke. Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi šundeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva smes. Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priprave sestave, odločno oživljuje in želodčne živce hitro krepčalne moči pravice prednosti na vseni dosega v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnem večje prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineske robarbare, katere korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjus, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trljanju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju. Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 20-10 GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI G. B. PONTONI v GORICI. Skladišča v Trstu v lekarni G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega. To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in praznejo prav kmalu najtrudovratnije želodčne bolesi: Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrik in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. 53-43 Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatev pa edino v lekarni Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti in G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovatisse je pokvarjenih posnetkov, a katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Zmaga obrtnije! Vsled sprejetja popolne zaloge ene najboljših tovarni, ki je konci preteklega leta prenehala, sem v stanu prodavati naslednjo roho tako v cenó, da se še nikoli kaj enakega ni silhalo. Jaz dam za sramežljivo cenó, ki skoraj niti za delo ni zadostna, namreč samo za 2 for. 25 kr. jedno neobično gorko, dobro narejeno gost in lepo OBLEKO ZA GOSPODE (takozvano tigrovo suktnjo), neobhodno potrebno vsakemu možkemu, ubozemu in bogatemu, kajti podaje se vsakemu stanu. Ta dobra trpežna obleka se dobiva pri nas v vsaki velikosti, za vsak stas, ter zadostuje povedati dolgot koraka in širokot života da se vdobi dobra suktnja. Škor se hoče tedaj ohraniti zdravega ter ljubi svojo denarstveno mošnjico ter hoče imeti dobro in gorko obleko, naj si jo pred mogoče naroči kajti zaloga bođe kmalu pokupljena. Samo for. 3-50 Nar. jena obleka za gospé Na tisoče manovjših in najlepših obrazov koji eden drugzega v lepoti ptesegajo, lepe fantazije in cvetice, nabockani ali nakočkani, trežni močni kalnu k in modni barhanti, v najlepših najmodernejših barvah, sivi, modri, črnkasti, v raznoličnih temnih nuaneah, narejeni so po simskih krojih, in stane - jedna enaka oni koje predstavlja podoba, dobro narejena lepo okrašena gorka, moderna, lepa zimska obleka za gospé dokler je še kaj zaloge stane le for. 3-50, ali pa enako opravljena samo iz finejšje robe narejena for. 4-50. Ta noša obstaja iz široke haljine in temu priležajoče, lepo urezane stasne janke. Razpošilja z poštnim povzetjem Feketova zaloga robe v notranjih delelah narejene Beč, Hohenstherstrasse Nr. 18-26 Svarim pred enakimi posameznimi ponudbami. 4-6

Piccoli-jeva esenca za želodec. Odravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pismen in zdravilnih spriljev balzoni v želodcu in trebuhu, bodežje, krč, želodčne in premenjavno mrzlice, zabasanje, hemorojide, zlatenco, migrene itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih. Podilja izdelovatelj po poštu v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novcev. Pri večem številu debl se primeram odpuat. V steklenicah po 15 soldov se prodaj. v Trstu v lekarnah: Faraboschi, Lestenburg, Liprandi, Pozzetto, Praxmaret, Prendini, Ravasini in Zanetti in skoro v vseh lekarnah Primorskega, Tirolskega, Istre in Dalmacije.

Joep. t. Gabr. Picoli-ju, lekarničarju v Ljubljani Na zahtevanje potrjujem, da sem vaš cve za želodec, kojega deli so mi dobro znani v velikih slučajih vapošno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili 23-50 Ljubljana, mesec januar 1884. Dr. Emil vitez pl. Štöckl, o. k. vladni svetovalac in detelino-sanitnet popoševalac. Podpisani potrjuje, da ima želodčna esenca ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosí za jedno steklenico želodčne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih. A. Wlasiš, župnik-kan. Plominj, Primorsko. Antirrhoeum najboljšje zdravilo proti prehlajeni, krostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prstih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr. Pastilje santoniske; (kolesci zoper gliste) izkušeno zdravilo zoper gliste škatljica 10 kr. 100 košč. 50 kr. 1000 košč. 5 gld. 2000 6 gld. Sallolins pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritja), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašel in hripavost, škatljica 20 kr. Zeliščni prani sirup. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci ša toliko žličic. Steklenica 36 kr. Tu navedena, kakor vam druga zdravila so zmiraž frišna dobe v lekarni G. Piccoli-ja «pri angelu» v Ljubljani na Dunajski cesti, kder se naročila tako po pošti proti povzetju izvršujejo.

Uže več 87 let obstoječa C. KR. ōř. privilegov. tvornica za žebrake in koce poprej Lichtenauerja udove in sinov razpošilja po svojih dunajski zalogi konjskih žebrak 190 ctm. dolgih, 130 ctm. širokih, ne po kondijive kakovosti, temne barve, se živejšimi krajci po gld. 1-60 se zavijanjem vred. Dalje prodajemo, dokler še zaloge belo barvane konjske žebrake 2 metra dolge in 1 i pol metra široke z šterogubnimi plavo rudečimi ali temno rudečimi krajci nepokondijive baže po gld. 250 z zavitkom vred. Kdor jih vzame 10, dobi jeden komad po vrh ali se mu pa cena za 10 posto znižja. Samo radi velkanskega izdelovanja in prodaje samo v stanu konjske žebrake tako nenavadne velikosti in tako izborne kakovost. Tako nenavado cenó prodajati. Stotine hvalnih pism stoji vsakemu na ogled. Razpošiljajo se z povzetjem. Blago, ki ni po godu se brez ugovora nazaj sprejema - Naj se dobro pazi na naslov: 2-6 Pford-Decken-Fabriks Haupt-Niederlag WIEN, Rothenthurmstrasse 14.

Novi instrument staron-mški Ariston za otroke preseza vse enake instrumente po elegantni, lepemu glasu in trajnosti. Za komad z 6 sekircami 16 gld., k-dor hoče več sekire, plača za vsako 60 novcev. Razun tega priporočam svoje harmonike 8- in druge muzikalne instrumente. Ceniki brezplačno in franko. J. N. Trimmel, Wien, Kaiserstrasse 74